

*Ivan Šaško
pomoćni biskup zagrebački*

Uvod i homilija
u euharistijskome slavlju Ponedjeljka petoga tjedna kroz godinu
trećega dana Trodnevnice za blagdan bl. Alojzija Stepinca

*Bogoslužni prostor bl. Alojzija Stepinca (Kaptol 28)
9. veljače 2026., u 18 sati*

U ovome prostoru koji svojim imenom svjedoči našu povezanost s blaženim Alojzijem (Stepincem); u predvečerje njegova blagdana, trećega dana duhovne pripreme za sutrašnje slavlje, potaknuti Božjim Duhom okupili smo se u zajedništvu molitvenoga zahvaljivanja, u ljepoti dara Božje prisutnosti koja jedina može povezati sva vremena i sva mjesta.

Dragi biskupe Vlado i braćo prezbiteri, draga Bogoslovijska zajednico, drage sestre redovnice, braćo i sestre!

Liturgijski je spomendan svete Skolastike, sestre svetoga Benedikta. Tako se večerašnji susret u Božjoj riječi i euharistiji, koja je zaživjela u snazi svetosti, proteže u vremenskome rasponu od tisuću petsto godina, u kojima vidimo što je Božji Duh ostvarivao i ostvario po ljudima koji su bili spremni slijediti njegov glas. Rođeni su plodovi Radosne vijesti i kršćanske kulture koji su danas povjereni nama, da ih u njihovoj ljepoti i obilju negujemo, štitimo i njima hranimo našu domovinu i našu Europu.

Dakle, ista snaga Božjega Duha nas vjernike združuje u Kristovu otajstvenom tijelu, u Crkvi, i prepoznaje se osobito u svjedočanstvu mučenika koje ostaje evanđeoska svježina za sve ljude i za sve životne okolnosti.

Gledajući naš hrvatski narod, nema dvojbe da je za nas blaženi Alojzije svetačka dragocjenost koja nas, uz Blaženu Djevicu Mariju i svetoga Josipa, najviše okuplja diljem svijeta. U njemu lako prepoznamo privlačnost života o kojemu liturgija govori da nam je *primjer, zagovorna pomoć i izvor dioništva u Božjoj ljubavi*.

Molimo s pouzdanjem na velike nakane Crkve i naroda.

Osim njih, svatko i ovoga 'Stepinčeva' ima i neku svoju osobnu nakanu; svatko ima nekoga s kime ga je životno povezao blaženi Alojzije i potaknuo da mu bude pratitelj u radostima i brigama.

Zato pred Gospodina stavljamo ljude i potrebe, priznajući svoju grješnost, kajući se i moleći milost oproštenja za sve što zaprjeka za radost i mir.

Homilija

Liturgijska čitanja:
Pj 8, 6-7; Ps 112, 1-9; Lk 10, 38-42

1. Kada se tražilo koje bi Evanđelje bilo najprikladnije za euharistijsko slavlje spomena blaženoga Alojzija, posegnulo se za čitanjima koja su predviđena za mučenike.

I kao odgovarajući pronađen je dobro nam poznat odlomak iz Evanđelja po Ivanu (12. poglavlje): o donošenju obilata roda po umiranju zrna, po njegovu nestajanju u zemlji i po djelovanju koje je skriveno očima, ali se očituje u iznimnoj ljepoti života koji ne prestaje. To je ujedno i Evanđelje o odnosu prema vremenitome životu i o služenju u nesebičnosti.

Na prvi pogled čini se da današnje Evanđelje nije izravno povezano s tim naglascima, ali nije tako. U svakome evanđeoskome dijelu naći ćemo istu bit pa stoga i prikladnost koja nam se otkriva u svojoj širini i dubini, kao odražaj Božje mudrosti koja nam je progovorila sa stranice Knjige Sirahove.

2. Današnje Evanđelje – koje nam je također blisko – u dinamici liturgijskoga slavlja naviješta Boga po svetoj Skolastici o kojoj nemamo puno, nemamo skoro nikakvih podataka. Znamo tek da je, zajedno sa svojim bratom Benediktom, prihvatila život u duhu monaške predaje. I to bi uglavnom bilo to: poznato nam je njezino ime i poneka zgoda koja se počela prenositi kasnije.

Zbog toga se opravdano nameće sljedeće pitanje: Kako to da se u Crkvi nerijetko spominjemo osoba o kojima nema puno povijesnih podataka, koje za sobom nisu ostavile neki snažniji trag, spomenik, zapise? Kako to da ih se spominjemo stoljećima, u raznim okolnostima; da ih zazivamo u molitvama?

Takva su pitanja osobito izazovna u našem vremenu, kada se toliki trude biti poznati, viđeni, ugledni; kada se nastoje prekrojiti životopisi, stvoriti dojmovi o veličini uma, utjecaja i djela?

Odgovor je – evanđeoski gledano – jednostavan: zrno je nedohvatljivo, ali su *vidljivi njegovi plodovi*. Najveća pohvala zrnu jesu njegovi plodovi. Crkva je tu snagu prepoznala u svome krilu, u Božjim ljudima, u onome za što je znala i zna da dolazi od Boga.

U to stane i naš susret sa svetom Skolastikom i s blaženim Alojzijem.

3. Zadnja rečenica dodatno otkriva ili nadopunjuje odgovor koji može i nama pomoći u življenju svakidašnjice i u bistrenju pogleda na životne okolnosti i na vrijednost poziva kojim je svatko pozvan biti Kristov učenik i učenica.

Isus odgovarajući Marti da se *brine i uznemiruje za mnogo*, a potrebno je jedno, izgovara rečenicu koja do danas ostaje nadahnućem nebrojenim tumačima i koja je puna obećanja: „Marija je uistinu izabrala bolji dio, koji joj se neće oduzeti.“

A što je to, braćo i sestre, što nam se u životu ne oduzima? Jesu li to: zdravlje, materijalna dobra, međusobni odnosi i povezanosti, radost, uspjeh pa i sam život? Zaključak se nameće: oduzima se u konačnici sve.

Ipak, Isus daje obećanje u Božjoj riječi koja ne prolazi (usp. Mt 24, 35; Lk 21,33). *Sve će proći, i nebo i zemlja ali ne i njegove riječi. Božja riječ ostaje.* Mi ih slušamo, čitamo nakon dva tisućljeća, kada od Marte i Marije na zemlji nema ni prašine. No, riječ koju nam je Isus i večeras podario još uvijek vrijedi.

Dakle, u našem životu postoji nešto što nam se neće oduzeti. To je Radosna vijest, a ona uvijek zvuči kao *paradoks*, kao proturječje. Naime, sva liturgija, sva vjera, a može se reći i sav napor u ljudskome životu usmjeren je prema nadvladavanju prolaznosti, usredotočen na borbu protiv nametljive i lako provjerljive nestalnosti svijeta. Pa ipak, nešto ostaje.

Stoga, i Isusove riječi i to da se mi večeras nalazimo ovdje, stoljećima nakon smrti sv. Skolastike i šezdeset i šest godina nakon smrti kardinala Stepinca, ima smisla. U našim životima, pred očitošću prolaznosti, postoje odražaji prisutnosti vječnosti.

4. U nama živi čežnja koja nas nosi u radu, u susretima s drugim ljudima, u planiranju; postoje poticaji koji daju vrijednost našoj prolaznosti i njih stavljamo u neki oblik spomena, u čudesnu prisutnost povjerenu zabilježenoj slici, zvuku, riječima, nekom djelu, neznatnom predmetu... Sve to kao odražaj vječnosti.

To je sasvim konkretan znak koji čovjeka razlikuje od drugih živih bića. U nama ljudima postoji nešto što nas tjera prema životu onkraj smrti. Tako ostaje na kraju jednostavan i zahtjevan dar. Jednostavan, jer nam daje nadu, a zahtjevan kada ga trebamo živjeti.

Papa, sveti Grgur Veliki, od kojega su nam ostali zapisane neke dogodovštine iz života svete Skolastike, tumačeći ovo Evandjelje kaže da Isus govori o boljemu dijelu koji je izabrala Marija, rekavši tako da je i Martin pristup dobar. Marijin je bolji jer on ostaje. Ostaje otajstvo, ostaje odnos s Bogom i s ljudima, ostaje izvor svakoga dobra. Taj se ne može oduzeti.

Sve što se zaustavlja na zemaljskome ima svoju konačnost i prestaje. Zapravo, od takvoga djela ostaje samo ono što je rođeno iz nesebičnosti i što je raslo snagom vječnoga.

5. Gledajući život blaženoga Alojzija, nije li se radilo baš o tome, o onome što je on izabrao i što nitko i ništa na zemlji ne može oduzeti.

Zemaljska vlast nudila mu je ono što zemaljska vlast jedino može dati – prolaznost. A on je izabrao bolji dio i progovarao istinom, to jest – vječnošću. I kada su mislili da su ga najviše ograničili, on je postao slobodnijim; kada su ga pokušali sakriti i odstraniti, on je postao vidljivijim i prisutnijim. I kada je umro, nikada nije bio životniji.

Kolike li pouke za nas danas!

Bilo koja zemaljska moć i vlast, i ona koja je naučila kršćanske riječi i sintaksu; i ona koja je usvojila nekoliko pobožnih gesta, kada nudi samo prolazno, želi ukloniti i oduzeti vječnost. Zato je potrebno trajno biti na oprezu.

Dobro je rečeno: *Najmanje što neka zemaljska vlast može dati jesu materijalna dobra, ma koliko on velika bila. S pomoću njih se obično želi oduzeti ili potkupiti: glas, istina, sloboda, radost, savjest. I potrebno je na to upozoravati: najprije istina, poštovanje prema otajstvu života, vječnost i nebesko kraljevstvo, a ostalo će biti nadodano.*

6. Radi toga je važno zastati i učiti od svetaca. Sveta Skolastika nosi ime koje obilježuje 'školarce', što se najprije odnosilo na učitelje, na ljude koji poštuju školu, na osobe koje slijede neko školsko učenje. I kada znamo što su sve benediktinci i benediktinke učinili upravo u poučavanju i kulturi, dobro je pripaziti da ne zanemarimo učenje.

Drago mi je da su s nama bogoslovi. Jer, i u Crkvi se, govoreći o duhovnosti i o crkvenim službama, puno puta čuje da je dosta biti otvoren milosti i da nije važno znanje. Kako Evanđelje, Marija do nogu Isusovih, tako i Skolastika i blaženi Alojzije, itekako govore o potrebi za učenjem.

Koliko je samo našem Blaženiku, uz bogato i teško životno iskustvo, pomoglo dobro obrazovanje, poznavanje povijesnih, društvenih okolnosti, poznavanje filozofije, teologije, jezika... da bi mogao služiti, slijediti dobro, pomagati ljudima i prepoznavati zlo koje se redovito pojavljuje pod nekom manje ili više dopadljivom krinkom.

Baš je to razlog da je i danas osporavan, jer je svjedočio vječnost, ono što se neće oduzeti čovjeku koji sluša Gospodina. Takvo je kršćansko svjedočanstvo; takvo je mučeništvo.

Ono ostaje opisivo trima riječima koje smo posvojili iz grčkoga i latinskoga. Već sam spomenuo *paradoks*. Mučeništvo je trajni *paradoks* (*para-dokeo*): darivanjem života, spremnošću na umiranje i umiranjem za bližnje, umnaža se život, dakle nešto suprotno mišljenju koje je uvriježeno ili nametnuo kao istinito. U tome je smislu mučeništvo trajno *kontroverzno*, *kontradiktorno* (proturječno); ono je i apsurdno u doslovnosti značenja: nešto što je neugodno čuti, što ne zvuči dobro (*ab-sardus*), ako se izuzme Isusa Krista, njegov križ i uskrsnuće.

I ako nam netko kaže da smo takvi: *kontroverzni* i *apsurdni*, nemojmo se ljutiti, ako misle na evanđeosko življenje, nego se radujmo, jer – dok smo takvi – ostat će najljepše, ono što nam se neće oduzeti, vječnost na zemlji, prisutna ljubav koja tješi i obnavlja. Nevidljiva, ali s obiljem ukusnih i mirisnih plodova.

Za kraj ostavljam u ušima i srcu stih iz Posljednice koja se danas o svetoj Skolastici pjeva u benediktinskim zajednicama:

„Trahe nos odoribus, pasce et uberibus immortalis glóriæ.“

„Privuci nas mirisima, nahrani nas plodovima slave svoje besmrtni!“

Amen.